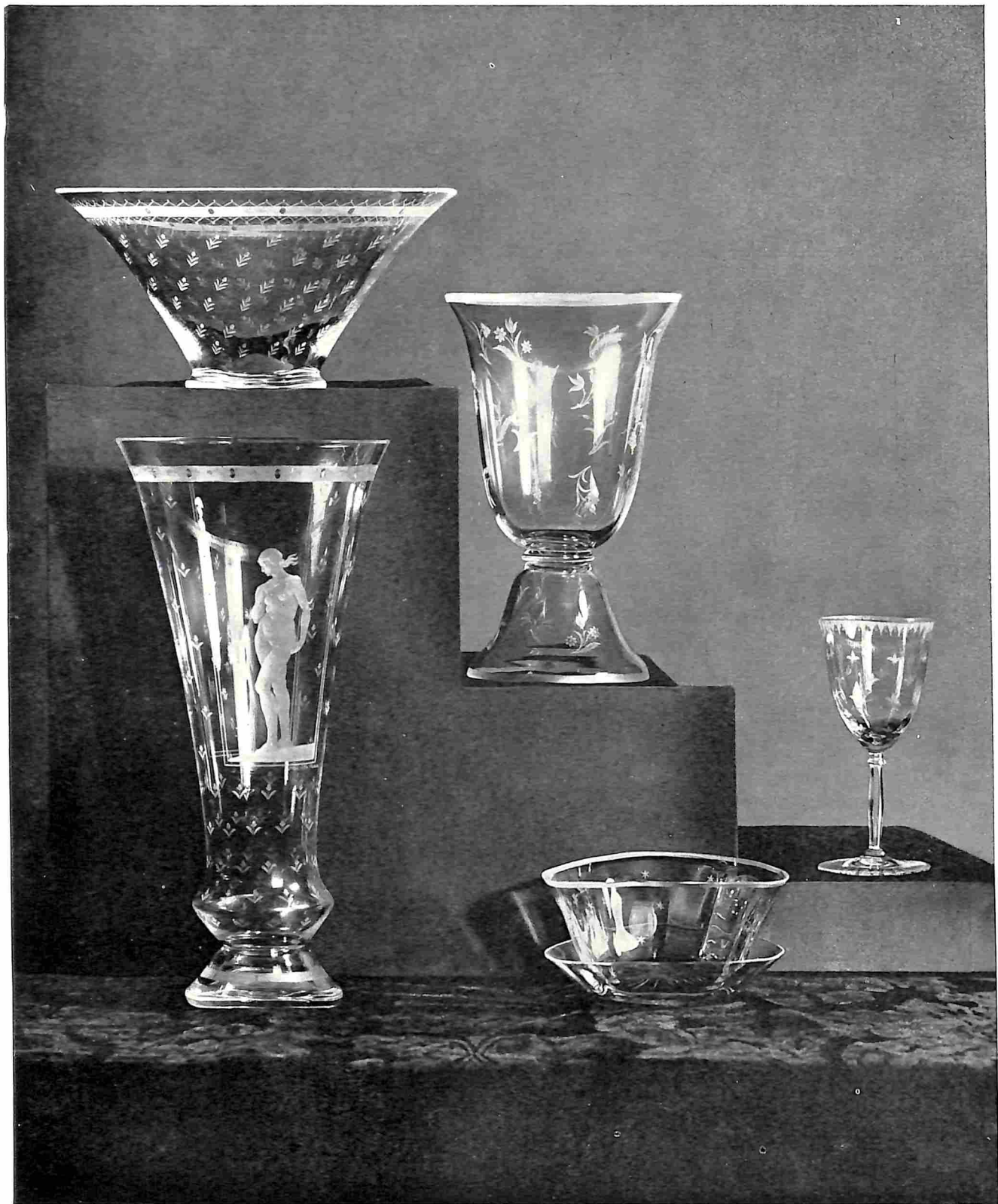

BUITEN

30^E JAARGANG N^O. 47

ZATERDAG 21 NOVEMBER 1936

GEGRAVEERD GLASWERK VAN EMILE ŠPRACHTA
(BIJ HET ARTIKEL: „BOHEEMSCHE GLAS“)

Redactie: Mr. P. J. A. BOOT

INHOUD

EEN VERHAAL VAN „OUDE KRANTEN” (GEÏLL.), DOOR CAREL J. BRENSA (I)	BLZ. 554—555
DRIJFHONDEN (GEÏLL.), DOOR P. M. C. TOEPOEL	BLZ. 555, 563—564
BASOETOLAND, HET ZUID-AFRIKAANSCH ZWITSER- LAND (GEÏLL.), DOOR H. V. MEYEROWITZ	BLZ. 556—558
BOHEEMSCH GLAS (GEÏLL.), DOOR W. VALK	BLZ. 553, 559—561
IN HET LAND VAN STAPHORST EN ROUVEEN (GEÏLL.), DOOR JAC. GAZENBEEK	BLZ. 560—562
ORCHIDEEËN ALS KAMERPLANTEN (GEÏLL.), DOOR E. EISENLOEFFEL	BLZ. 562—563

Men gelieve alle stukken voor Redactie en Administratie bestemd te zenden naar Rokin 74—76, Amsterdam. Bijdragen dienen vergezeld te gaan van postzegels voor eventuele terugzending.

Overneming van den inhoud, ook bij gedeelten is verboden.

EEN VERHAAL VAN „OUDE KRANTEN”

DOOR CAREL J. BRENSA¹⁾

I. DE OUDSTE KRANTEN

DE schrijver Heyermans heeft jaren geleden eens een z.g. „Falklandje” geschreven over het ’s avonds wegblijven van de Krant.

Het bracht bepaald ontstemming in de anders zoo gezellige huiskamer en het duurde niet lang of het geheele gezin geraakte werkelijk overstuur, toen het al later en later werd en de zoo trouwe gast van iederen dag maar uitbleef. ☼ Wij, moderne mensen, kunnen niet meer buiten „de Krant”. Wel vitten we natuurlijk ieder op z’n beurt en om het hardst op het gedeelte, dat ons niet aanstaat. We vinden ons dagelijksch blad nog niet mooi genoeg en vooral vinden we er altijd veel te veel in, dat juist òns niet interesseert. Al die berichten — die ik toch niet lees, zegt de zakenman. Al die scheepsberichten, zegt de plattelander. Al die zwaar-op-de-handsche stukken over den boer en het vee, zegt de zeeman. Al die praatjes en recepten tegenwoordig voor de vrouwen, zegt de anti-feminist. Al die in-de-hoogte-stekerij van de z.g. Heeren der Schepping, zegt de „Vrije Vrouw”. Al die kinderafgoderij! zegt de ouderwetsche vader. Daar moest je in mijn tijd eens om komen! Al die politieke tinne-gieterij! zegt de verstokte anarchist. Je komt er geen stap verder mee. Al die redeneeringen over ethiek en filosofie, zegt de ras-politicus, — waar is het goed voor! ☼ De tegenpartij is evenmin te spreken en schijnbaar ook al niet erg ingenomen met de Krant! ☼ Altijd weer dat maken van die copy iederen dag, zegt de redacteur. Dat eeuwige fouten zetten van die lui! (dat zijn de zettters) — zegt de corrector. Die onbehoorlijke concurrentie en die ongepaste bluf van andere bladen — zegt de raad van commissarissen. . . . Dat afschuwelijke snertschrift van die heeren, die allemaal maar journalist willen wezen — zegt de zetter. ☼ En zoo zegt ieder ’t zijne. ☼ Maar intusschen zien we met verlangen naar de krant uit — iederen dag

1) De afb. zijn naar exemplaren uit de verzameling van den schrijver.

opnieuw. En niemand kan zich voorstellen, dat men het nog niet zoo lang geleden geheel zonder krant moest stellen! ☼ Het product van de drukpers, dat we met ’n verbasterd woord „krant” noemen, is immers nog maar nauwelijks drie eeuwen oud. En aanvankelijk was het ook lang niet zooals wij het tegenwoordig kennen. De eerste honderd vijftig jaren van haar bestaan was de Courant niet meer dan ’n bedrukt vel papier, met niet meer dan twee rubrieken: Nieuws uit het Buitenland en Nieuws uit het Binnenland. Het Buitenlandsche Nieuws bestond dan hoofdzakelijk uit oorlogsberichten. Het Binnenlandsche uit scheepstijdingen! Dat was alles. Van Staatskunde — Kerk — Kunst — Wetenschap kwam er niemandal in voor. „Ingezonden Stukken” waren nog niet uitgevonden. Het „Feuilleton” moest nog het levenslicht aanschouwen. Aan „Sport” werd niet gedacht. „Koerslijsten” van effecten hadden nog geen reden van bestaan. „Persoverzichten” bestonden niet. Hoofd-artikelen werden niet geschreven — laat staan afzonderlijke bijbladen voor de Vrouw of voor het Kind! Zelfs het echte „Stadsnieuws” moest nog tot ’n eigen rubriek opgroeien. En zooals men het een paar eeuwen geleden zonder deze „rubrieken” moest stellen — zoo moest daarvóór de mensch het geheel zonder „Krant” stellen. ☼ Want de Courant is een natuurlijk gevolg van de uitvinding der Boekdrukkunst. Eerst in het begin van de zeventiende eeuw vindt men in Europa de eerste voorbeelden van een „periodieke” pers. ☼ Dat wil echter niet zeggen, dat daarvóór geen sporen van methodes om nieuws te publiceeren werden aangetroffen. Zeer eigenaardige methodes zelfs. Doch men is het er niet over eens of men dit wel voorbeelden van couranten in den waren zin van het woord mag noemen. Want een Courant is eigenlijk een gedrukt stuk — dat regelmatig en onder volgnummer en op vast-gestelde tijden verschijnt, altijd onder denzelfden titel of naam — en in den vastgestelden vorm. ☼ Nu, dat zijn de couranten van de laatste eeuwen wel, doch de Nieuwsberichten van vroegere tijden volstrekt niet altijd. Om te beginnen waren ze niet gedrukt, maar meestal geschreven, dus met de hand gemaakt. Verder zonder vasten „kop” of naam. — En ze verschenen ook niet altijd op tevoren vastgestelde dagen, maar in vele gevallen slechts zoo nu en dan, als er nieuws was of als er bepaalde redenen waren. ☼ Toch is het aardig en in-

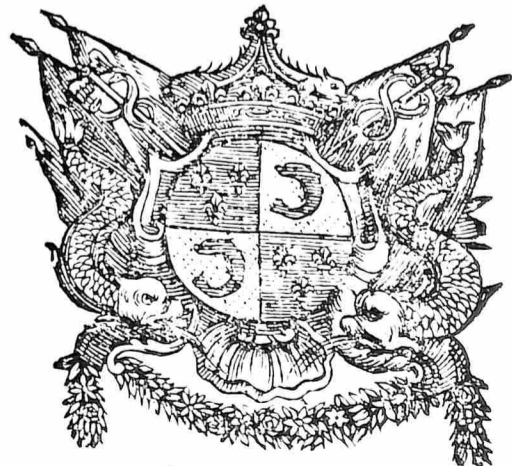
MERCURE

GALANT

DEDIE’ A MONSEIGNEUR

LE DAVPHIN.

M A Y 1681.

A PARIS.
AV PALAIS.

teressant die oude voorbeelden van publiciteit even te noemen. We kunnen al beginnen bij de Chineez. Want de oudste Courant ter wereld moet 'n Chinese

durende verscheidene eeuwen had Rome geen andere courant dan deze berichten op het bord van den opperpriester. Op den duur evenwel was het niet meer voldoende, toen Rome zich uitbreidde. Men zag toen onder den naam van „Acta Diurna” — dat wil zeggen: Dagelijksche gebeurtenissen — 'n soort openbaar blad ontstaan, dat al meer overeenkomst met onze kranten had. Want deze „Acta” gaven bericht van alles, wat maar even de belangstelling van het publiek waard was. En dat deze nieuwsbladen werkelijk iets beteekenden, blijkt uit de mededeeling van een spotter uit die dagen, die vertelde, dat een deftige Romeinsche dame haar ochtenden moest doorbrengen met . . . het lezen van het dagblad! Met den val van het Romeinsche Keizerrijk verdwenen ook deze nieuwsbladen. Eenige eeuwen lang gebeurt er niets bijzonders, behalve dan dat zich gaandeweg een soort van „Nieuws-brieven” ontwikkelt. Dit was weer 'n soort uit de hand vervaardigde Courant. De verspreiding van het nieuws gebeurt verder op allerlei manieren; er zijn b.v. „Nieuwtjes-jagers” — die er hun be-

roep van maken — na het eerst uit liefhebberij te hebben gedaan — overal berichten van belang opduiken. Soms hadden ze vaste afnemers onder de edellieden en vorsten, die er goed voor betaalden, soms ventten ze deze nieuwtjes luide in de straten uit. Soms schreef men de berichten op en noemde deze blaadjes „Nouvelles à Main”. Zelfs waren er rijke lieden op deze vellen geabonneerd. De blaadjes heetten dan: „Gazetins”. In Nederland deden in die dagen de postiljons, de koeriers en renboden het werk van deze nieuwtjes-jagers en nieuwtjes-brenners. En in de koffie-huizen had men vaak een aantal handgeschreven Nieuwstijdingen als reclame in voorraad, om de burgers te trekken. Men ging toen in de herberg het laatste nieuws lezen — zooals men tegenwoordig nog daar de lijsten van Staatsloterij naziet.

roep van maken — na het eerst uit liefhebberij te hebben gedaan — overal berichten van belang opduiken. Soms hadden ze vaste afnemers onder de edellieden en vorsten, die er goed voor betaalden, soms ventten ze deze nieuwtjes luide in de straten uit. Soms schreef men de berichten op en noemde deze blaadjes „Nouvelles à Main”. Zelfs waren er rijke lieden op deze vellen geabonneerd. De blaadjes heetten dan: „Gazetins”. In Nederland deden in die dagen de postiljons, de koeriers en renboden het werk van deze nieuwtjes-jagers en nieuwtjes-brenners. En in de koffie-huizen had men vaak een aantal handgeschreven Nieuwstijdingen als reclame in voorraad, om de burgers te trekken. Men ging toen in de herberg het laatste nieuws lezen — zooals men tegenwoordig nog daar de lijsten van Staatsloterij naziet.

(Wordt vervolgd)

woning op een plaats, waar ieder het benaderen en gratis lezen kon. Dat lijkt dus zoo'n beetje op de Zondag sche voetbalberichten op het bord in den sigarenwinkel. En ge-

DRIIFHONDEN
DOOR P. M. C. TOEPOEL
HOUNDEN”. Dit woord wekt bij den Brit de gedachte aan iets zeer voornaams. Zooals heertijds bij den Amsterdammer het wonen op de grachten en bij den Hagenaar een adellijke titel. In de patricische grachtenhuizen der hoofdstad zijn thans kantoren gevestigd en de aristocratie heeft grootendeels de hofstad verlaten, zonder dat de toegestroomde plutocratie haar plaats geheel heeft ingenomen. (Slot op bladz. 563)

Foto's K. Lubinski

EEN DORP IN BASOETOLAND

Basoetoland, het Zuid-Afrikaansche Zwitserland

DOOR H. V. MEYEROWITZ

MOGE Basoetoland thans merkwaardig zijn om zijn staatkundige positie als autonome Negerstraat, interessant is ook zijn verleden. Honderd jaar geleden begon een werkelijk geniaal hoofdman, Mosjesj van naam, alle stammen onder zijn bestuur te vereenigen. Toen zijn gebied later door de Boeren aangetast werd, stelde hij zich en zijn land onder bescherming van de Britsche Kroon. „Moge Basoetoland het dek van Uw bed zijn, o Koningin, en wij de luizen daarin”, schreef de hoofdman aan koningin Victoria, met welke eenigszins ongewone wijze hij de mate van zijn respect wilde aanduiden. Deze zelfde Mosjesj heeft eens door een kleurling uit de Kaap een kanon laten gieten, genaamd „Thaba Bosioe” of „Berg van den Nacht”. Hiertoe hadden de gezamenlijke Basoetovrouwen hun sieraden moeten afstaan. De vijand waren in dien tijd de Engelschen en daar dezen geen rekening gehouden hadden met de mogelijkheid, dat de hoofdman overgeschut beschikte, werden zij op de vlucht gedreven. De tegenwoordige „Paramount Chief” der Basoeto's heet Griffith en de hoofdlieden besturen onder zijn leiding districten, provincies en dorpen. ⌘ Alles is goed georganiseerd. Zoo werd mijn komst door den eenen hoofdman aan den anderen doorgegeven. De eerste ontmoeting gaat steeds gepaard met plechtig oud Afrikaansch ceremonieel. Ergens op een hooge rots zie ik al van verre den hoofdman zitting houden met zijn mannen. Dan stuur ik een man vooruit, die aan den voet van de rots blijft staan, waarop de hoofdman een van zijn raads-

lieden naar mijn afgezant zendt. Zij deelen elkaar mede, wie hen uitzonden en trekken zich weer terug. Dan volgt de formeele ontvangst. Bij den stam der Bafokeng kust de hoofdman de voeten van den gast en begroet hij elk afzonderlijk met plechtige bewoordingen. Hierbij werd mijn vrouw bedacht met den titel „Moeder van den Stam”. Wij hadden natuurlijk steeds geschenken voor onzen gastheer bij ons. De tijden der glazen kralen zijn hier echter reeds tientallen jaren voor bij. Het meest in den smaak vielen nuttige Europeesche gebruiksvoorwerpen, zooals messen, vorken en lepels, terwijl de jeugd zoowel als de vrouwen zich verdrongen om onze frissche vruchtenzuurtjes. De vrouwen van den hoofdman zijn echter steeds aan hun hofceremonieel gebonden. Bij ontvangstplechtigheden wordt hun rangorde zorgvuldig bewaard: in het midden zit de „Vrouw van het Grootte Huis”, dat is de hoofdvrouw; rechts en links van haar zitten de haar ondergeschikte vrouwen „van het Huis ter Rechter Hand” en „ter Linker Hand”, naast hen de twee bijvrouwen, die tevens weer hun dienaressen zijn. ⌘ De algemeen gebruikelijke polygamie heeft den autoriteiten en zendelingen heel wat hoofdbreken bezorgd. Zoo b.v. het „bochadi”-gebruik. Ten teken dat de kinderen, die uit een huwelijk geboren zullen worden, deel zullen uitmaken van den stam der vrouw, laat de bruidegom een kudde vee naar de ouders der bruid drijven. De zendelingen zagen hierin zooiets als vrouwenkoop en slavenhandel; het gebruik werd verboden — en het gevolg was dat de vrouwen wer-

(II)

kelijk gekocht werden en het heimelijke aan huis bezorgen van een grootere of kleinere kudde vee tot de voorwaarden van elk huwelijk ging behoorren. Er is zelfs een gezegde, dat allerlei soort van heimelijke handelingen aldus onder woorden brengt „Ik zie, er komt een koe door het dal”. Toen men inzag, hoe demoraliseerend al te ijverige hervormingen op de inboorlingen werken, heeft men niet lang geleden de oude „bochadi”, het drijven van vee naar de ouders der bruid, weder toegestaan. De zendelingen trachten het nu, evenals vele andere traditioneele gebruiken der Basoeto's, met christelijke gedachten en religieuze handelingen te verbinden. ☼ Niet altijd is het zoo moeilijk. Wat in Europa de meisjes zijn, die in de Kerk als lidmaat aangenomen worden, zijn bij de Basoeto's de „Bale-jonkvrouwen”. Elk jaar worden omstreeks den oogsttijd in de dorpen de huwbare meisjes tot groepen van minstens drie, hoogstens dertig vereenigd, en staan dan onder leiding van een oude vrouw, die de meisjes allerlei inlichtingen geeft over hun nieuwe levensperiode. Alle worden fantastisch toegetakeld; hun lichamen worden eerst met zwarte, later met witte aarde bestreken, ten teken dat zij in den kring der volwassenen opgenomen worden. Zij blijven echter evenals tevoren buiten op de velden hun landarbeid verrichten, met deze bijzonderheid echter, dat zij op het plots opklimkende rythme van een kleine trom beginnen te dansen en liederen te zingen. 's Avonds trekken zij alle in een afzonderlijke hut van het dorp, op het dak waarvan meestal heidensche symbolen ter afweer van onweer en hekserij aangebracht zijn. In het dorp zelf vertoonen de Bale-jonkvrouwen zich slechts gesluierd, waartoe zij een rietvlechtsel van het voorhoofd voor het gezicht laten afhangen, dat eenigszins lijkt op een Spaansche vrouwen-haar-kam. Vóór er zendelingen in het land waren, bedreigde dood en verderf een iegelijk, die de Bale-jonkvrouwen naderde of zelfs maar een der gesluierte meisjes

trachtte te identificeeren. Dit is voorbij, de Bale-jonkvrouwen zijn om zoo te zeggen een soort Afrikaansche club van meisjes van dezelfde leeftijd geworden. En geen jongeman behoeft meer angst voor zijn leven te hebben, indien hij naar de hand van een harer zou dingen. ☼ Het leven der Basoeto's is nog op velerlei wijze doordrongen van animisme, vereering van de zielen der voorvaderen. Met plechtige dansen stellen zij het mythologisch verleden van hun stam voor. Volksfeesten vervangen de geschreven geschiedenis. Dan vult zich het dal met fantastisch getooide ruiters, met reusachtige veeren, op de bloote, kaalgeschoren hoofden gebonden. Zij stellen symbolisch den geveugelden zege-optocht hunner voorvaderen voor. Het grootopperhoofd is — niettegenstaande zijn

VOVA, OPPERHOOFD DER BASOETO'S, OP WEG NAAR DE FEESTEN VAN ZIJN STAM. ZIJN KAAL HOOFD IS GETOOID MET FAZANTENVEEREN

asthma — ter plaatse en opent het voorbijmarcheeren der vroegere tijden met de woorden: „Wij zijn allen kinderen. Wij beginnen en spelen”. Dan passeert in dans elke belangrijke gebeurtenis uit het vage verleden, elke groote veldslag, elke groote feestelijkheid, de revue. Waardige mannen — in hemdsmouwen en met een hoogst modern vest over hun barbaarschen oorlogstooi — stampen in den rijdans mede. De jongelieden zorgen voor een woest tempo en ijlen in wilde sprongen over het veld. Van tijd tot tijd verheffen de vrouwen, die met stokken het rythme slaan, hun stemmen tot primitieve zangwijzen. Eén man, de zoon van het opperhoofd, is conféren-

DE JONGE BASOETO'S KOMEN IN DRAF OP DE DANSPLAATS

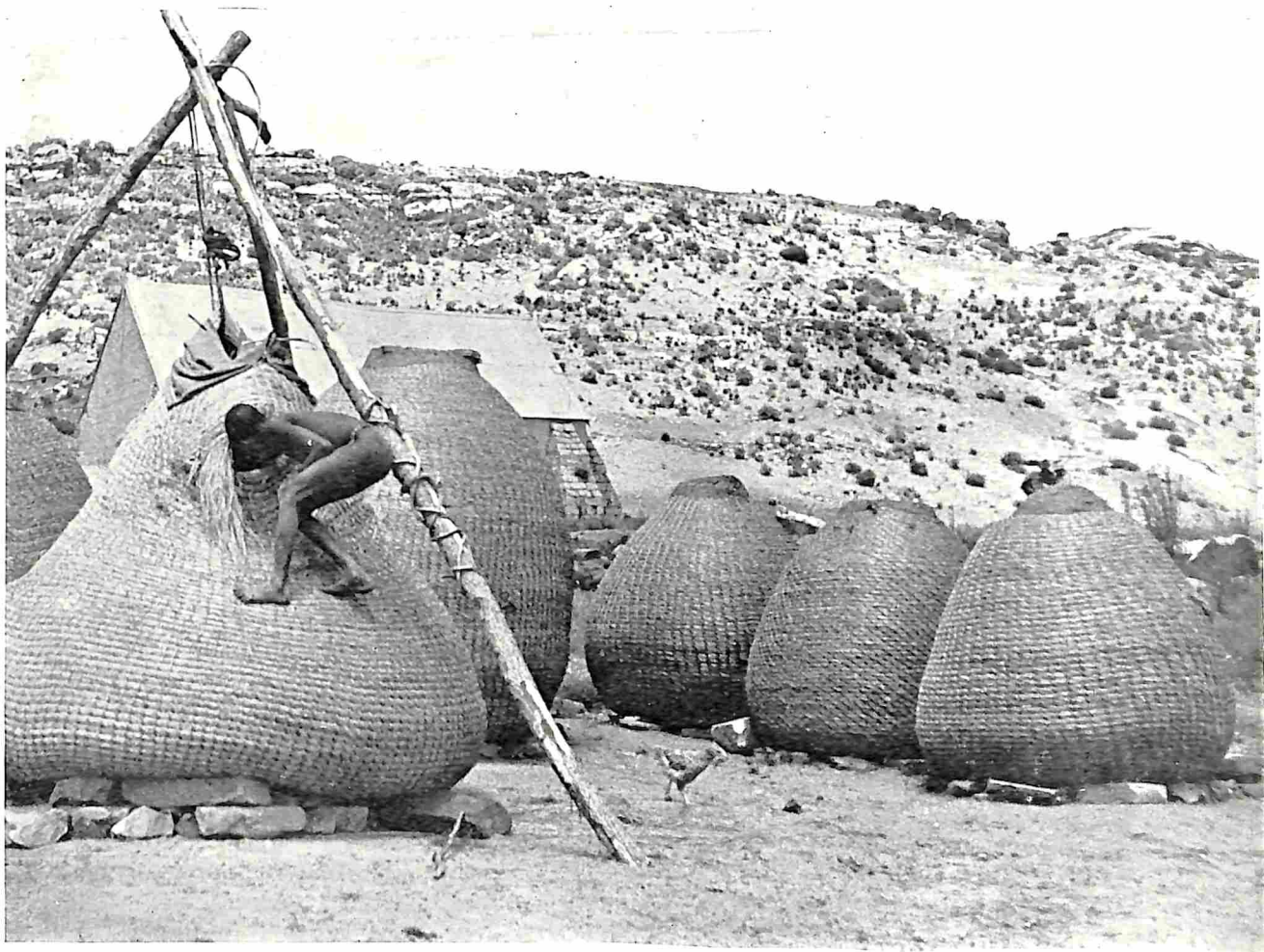
cier en licht het in spanning toekijkende volk in over de beteekenis van het gebeuren. ☞ Zelfs in de namen der afzonderlijke stammen leeft de mythologie der Basoeto's heden ten dage nog officieel voort. Een der stammen, de Bafokeng, noemt zich wettelijk: „Het volk, dat levende hazen eet”. We moeten hier echter opmerken, dat geen inboorling er toe te brengen zou zijn, zelfs een dòdden haas te eten, ook al was hij nog zoo appetijtelijk gebraden! Want de haas is hier het van oudsher vereerde dier, de totem van den stam. Wel echter pleegt iedereen, wien het gelukt een levenden haas te vangen, het dier in zijn langen lepel te bijten, waarna hij hem weer laat loopen. Dat brengt namelijk geluk aan! (Slot volgt)

BOHEEMSCH GLAS

DOOR W. VALK

ALS de heer des huizes bij het feestdiner zijn stoel achteruitschuift „om een woordje te zeggen” en alle gasten aan zijn lippen hangen, dwalen de oogen van haar, die zich voor de tafel verantwoordelijk voelt, heel even naar links en rechts. Heimelijk deden de andere dames hetzelfde al eerder en misschien dachten ze toen . . . zulk kristal op tafel te kunnen zetten, wat een weelderig genot! Een kast met kristal, elke vrouw droomt er van. Wie daaraan mocht twifelen, bezocht waarschijnlijk indertijd niet de „Tentoonstelling van Česoslovaksche Kunstnijverheid” in het Stedelijk Museum te Amsterdam. Nauwelijks toch had Dr. J. B. de la Faille het openingswoord gesproken, of de dames verdrongen zich bij de vitrines met gegraveerde schalen en bokalen, de geslepen wandspiegels en beschilderde vazen, de kralen, snoeren, glasfiguren en wat de staatsvakscholen voor glasindustrie te Zelezný Brod, Kamenický Šenov (Steinschönau) en Bor (Haida) verder hadden ingezonden. Hoe hoog de verwachtingen van het Boheemsche glas ook waren gespannen, voor velen moet de tentoonstelling een openbaring zijn geweest en er was waarlijk geen kennersblik voor noodig om te begrijpen, dat de kunst van glasbewerking een geschiedenis van eeuwen doorliep. ☞ Het glas, in de tweede helft van de 15e eeuw voor Christus al bij de Egyptenaren bekend, verbreidde zich over Syrië en Griekenland naar alle streken van het Romeinsche rijk. Met den ondergang van het Romeinsche wereldrijk, kwam de glasnijverheid in verval en het duurde tot 1443 voor zekere Falkenau in Noord-Bohemen de eerste glasblazerij vestigde. In de XVe en XVIe eeuw, toen het glas

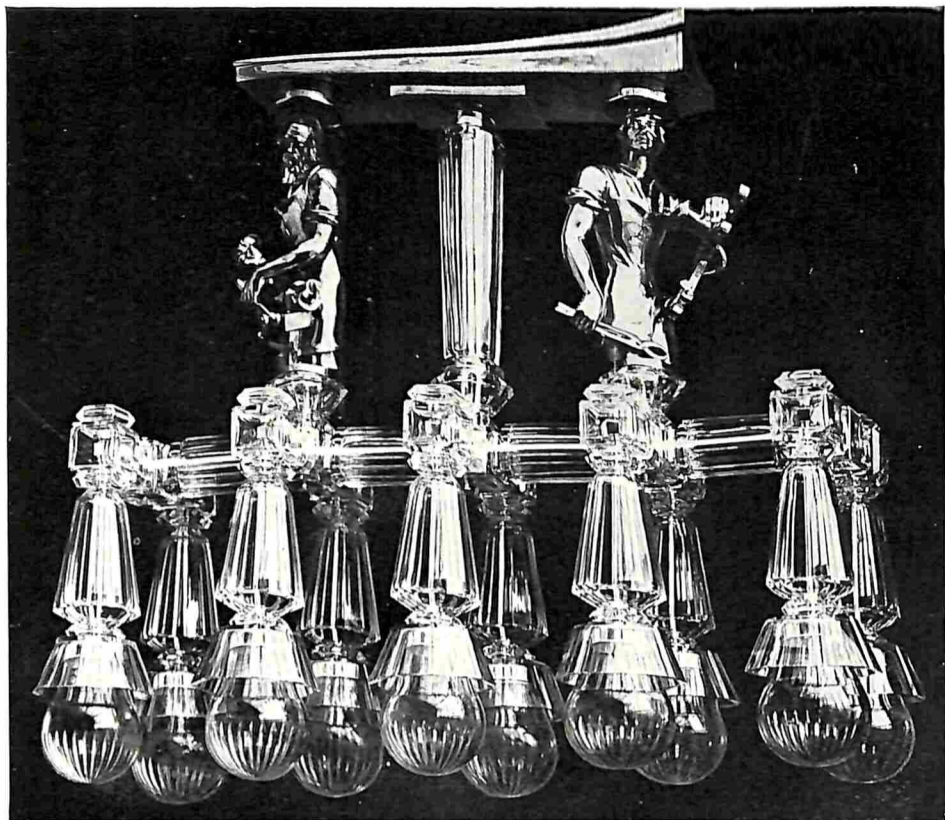
alleen waarde had voor huishoudelijk gebruik, onderscheidde zich het Boheemsche glas nog in geen enkel opzicht van hetgeen men elders in Centraal Europa produceerde. Tijdens de regeering van Rudolf II vond het slijpen en polijsten van edelsteenen echter toepassing bij de glasbewerking en in dat verband moeten we hier den naam vermelden van Caspar Lehmann, die te Praag voor den keizer werkte en wel met zooveel succes, dat hij in den adelstand werd verheven (1595). ☞ Dienden eerst alleen wapens als voorbeeld tot versiering van drinkbekers, heel spoedig sleep men in het glaswerk bijbelsche scènes en bloemenornamenten. Blijkbaar kon de concurrentie van Venetië de ontwikkeling der Boheemsche glasnijverheid slechts korten tijd tegenhouden, want reeds in het midden der XVIIe eeuw vonden Boheemsche bokalen en drinkglazen, geslepen of gegraveerd, hun weg door de geheele beschaafde wereld. ☞ Moeilijke jaren beleefde de glasindustrie gedurende de Napoleontische oorlogen en als rustiger tijden terugkeeren, zijn de buitenlandse connecties ondertusschen voorgoed verloren gegaan. Dat het Boheemsche glas niettemin weer de wereldmarkt veroverde, was vooral te danken aan graaf George Bouquoi, die het zwarte glas in den handel bracht en aan Egermann, wiens naam nog voortleeft in de z.g. „Egermannglazen”. De vinding van Egermann om het glas naar verkiezing de kleur van 'agaat, jaspis, amethyst of opaal te geven, had als gevolg, dat vaardige kunstenaarshanden met hulp van een draaienden slijpsteen het glas tot bijna natuurgetrouwe halfedelsteenen verwerkten. Toen de zich ontwikkelende chemie het kleurengeheim verklapte, kon het Boheemsche Biedermeier-glas, dat het fijne werk in den Empire-stijl inmiddels had verdrongen, zich niet lang meer handhaven tegen de concurrentie van het buitenland. En om nu den prijs te drukken, werd — ten koste van de artisticeit — de bewer-

VOORRAADSCHUREN IN EEN BASOETO-DORP

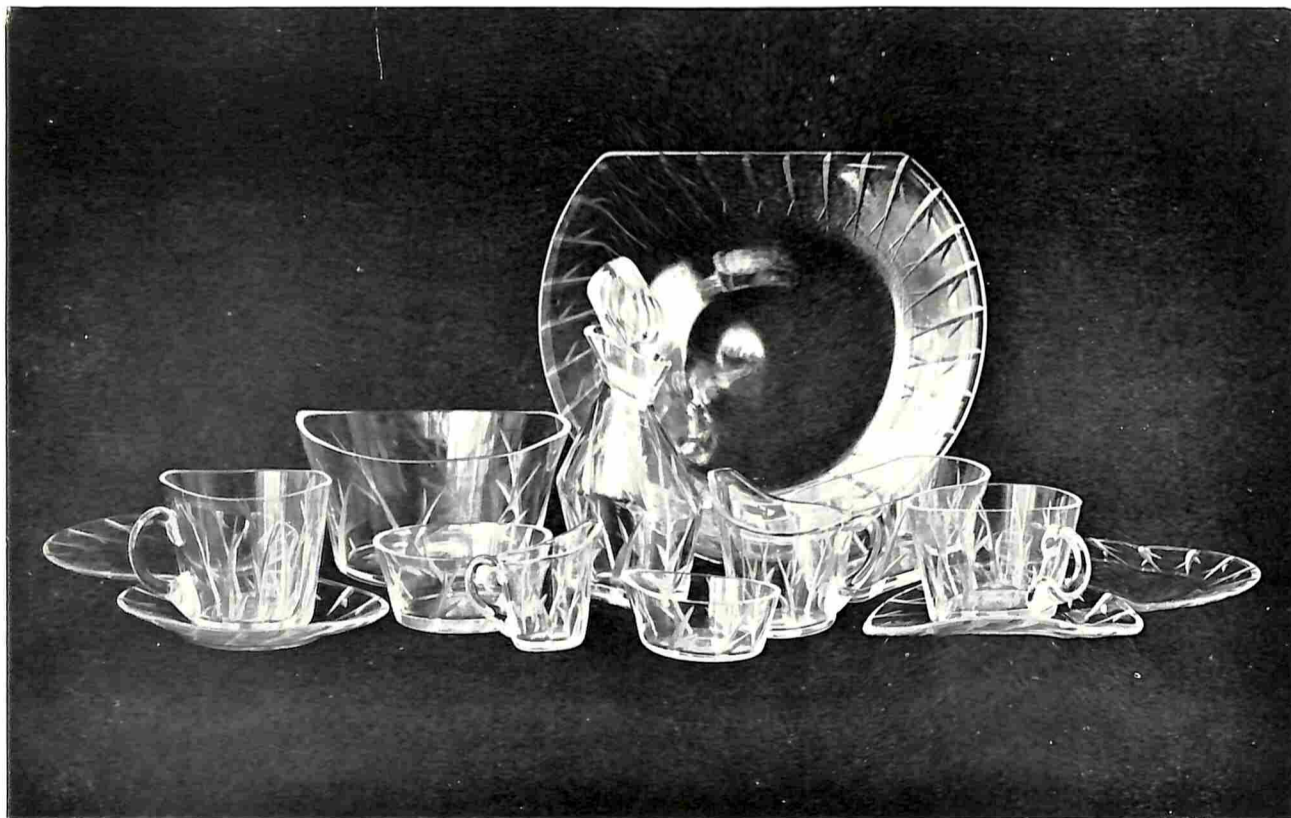
king uit de hand vervangen door mechanischen arbeid. Onopgemerkt en zonder critiek geschiedde die ommekeer niet en zodoende komt men er bij het begin der XXe eeuw toe om zich te richten naar den smaak van Weenen, Parijs en Berlijn, hopen de te voldoen aan artistieke eischen en de productie toch loonend te maken. Natuurlijk moest op die wijze de Tsjechische originaliteit verloren gaan en dat voelden velen temeer als een droevig feit, omdat de moderne kunst in Bohemen terzelfdertijd de kracht vond haar eigen wegen te kiezen. ☞ Een keerpunt in de geschiedenis der glasnijverheid vormt de stichting van de Tsjechoslowaaksche Republiek. De boven aangeduide relaties met Weenen, die het artistieke gevoelsleven der bij de glasindustrie betrokken Tsjechen onder den drempel van het bewustzijn drongen, werden verbroken; eveneens ging een belangrijk afzetgebied verloren. En het buitenland, profiteerend van de omstandigheden, weigert de producten van de Boheemsche glasnijverheid, doch importeert haar beste, werklooze vakmensen. Spoedig gaan er in Tsjechoslowakije echter stemmen op om de geheele kunstnijverheid in nauw contact te brengen met het bruisende nationale leven. Een der resultaten daarvan is, dat te Praag een nationale vakschool voor huisindustrie wordt opgericht, die desgewenscht o.m. voor patroontekeningen zorgt en bemiddeling verleent bij den verkoop van fabricaten. ☞ Zeer verdienstelijk voor de glasindustrie maakte zich in het bijzonder Professor Jozef Drahaňovský¹⁾, beeldhouwer, teekenaar en glasgraveur van buitengewone bekwaamheid. Als leider van de kunstnij-

1) Een vaas van prof. Drahaňovský wordt wegens plaatsgebrek in dit nr. eerst in het volgende nr. afgebeeld.

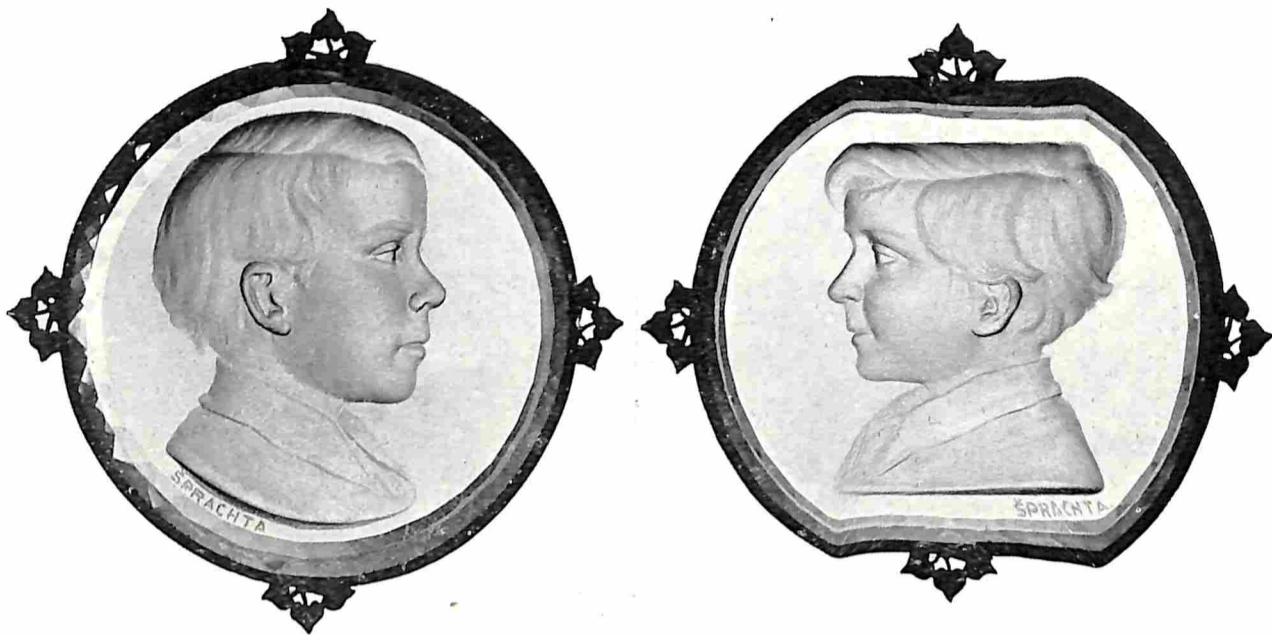

VERLICHTINGSORNAMENT DOOR PROF. PAVEL JANAK

verheidsschool te Praag vormde hij om zich een kring van leerlingen, die nieuwe wegen insloegen op het gebied van schilderen, etsen en graveeren van glas. ☞ Naast de organisatie van vakonderwijs, werd met groot succes de fabricage bevorderd van kralen, „paarlen” en „edelsteen”. Hoe de dames in West-Europa die industrie begroetten, vertellen de étalages in onze groote steden. Iedere japon vergt thans een eigen collier en de man, van nature niet al te zeer gesteld op een te bonte afwisseling, berust tegenwoordig van harte gaarne in de aanschaffing van goedkope, doch goede imitaties. Niet alleen Europa koopt echter grif de glazen artikelen, welke tweeduizend „bedrijfjes” in de Krkonoše (Reuzengebergte) en de groote fabrieken in de Šumava (Bohemerwoud) produceeren. Uit Jablonec bijvoorbeeld, waar alle lagen der bevolking zich óf door huisarbeid óf in fabrieken bezighouden met het vervaardigen van kralen en paarlen, worden jaarlijks groote hoeveelheden colliers naar Afrika en Indië verzonden. Om een denkbeeld te geven van wat het Boheemsche glas na den Wereldoorlog wel in het buitenland beteekent, eindigen we hier met

GLAZEN SERVIES NAAR ONTWERP VAN MEVROUW SMRČKOVÁ, UIT DE GLASFABRIEK RÜCKEL TE NOVÁ HUT' BIJ NIŽBOREM

GEMMEN VAN GEgraveerd KRISTAL DOOR E. ŠPRACHTA (KLEINZOONS VAN DEN VOORMALIGEN PRESIDENT T. G. MASARYK)

de mededeeling, dat de Republiek Tsjechoslowakije in het jaar 1925 niet minder dan 170 miljoen kg glas uitvoerde.

In het land van Staphorst en Rouveen

DOOR JAC. GAZENBEEK

OVERAL slingert de bloeiende winde haar fijne ranken door de lage meidoornhagen van Staphorst, de hooge midzomerhemel is diepblauw, maar boven den einder rondom torenen reeds de donderkoppen met zwavelgele randen, de lucht is vol geuren, het meest van hooi en lindebloesem! ☼ Staphorst hooit! De bakker, de smid, de stoelendraaier, de weinige winkeliers en de ouden van dagen zijn in hun werkplaatsen en huizen gebleven, maar overigens is het geheele dorp uitgetrokken naar de hooikampen, die zich in de richting van Meppel urenver uitstrekken, de lange kampen, waar de grassen uitbloeden, het zwad thans te drogen ligt en zooveel arbeid wacht. ☼ Manskerels en vrouwlui, ze nemen allen deel aan dien oogst en de straten van het dorp vertellen ons, dat vele vrachten reeds binnengehaald zijn. De pittige geur van het pas gewonnen, blonde hooi zweeft er rond, maar dan nog ligt er langs de wegkanten een dunne laag van afgewaaide en van de wagens geschudde plukken. Zoo liggen rondom de kerk in het voorjaar de miljoenen afgewaaide „dubbeltjes” der olmen, zoo zijn de bermten van de straatwegen in Mei goudbruin van de knop-schubben der bottende beuken. En nu ligt er een gelig-groene zoom van hooi en hooizaad langs den grooten weg, langs de stegen en de grondmuren

ze de leege wagens naar buiten, draaien een „steeg” in en verdwijnen naar de hooikampen. ☼ Volle wagens keeren langzaam terug, sommige de vracht bijeenhoudend door middel van een groot houten hek, andere hebben enkel den boom en de touwen er overheen, maar bij alle zit de glundere boer voorop, gebogen onder den overhangenden overvloed van versch, kostelijk hooi, den neus bijna rakend aan de glanzende achterschoften der paarden, die er hier alle zoo uitmuntend verzorgd uitzien. ☼ En achter de wagens komen weer met terug de vrouwen en het jonge volk, harken en gavels op den schouder, want bij de hoeven worden de wagens meteen gelost en het hooi opgestapeld tot hoge schelven en breede mijten. ☼ Een half uur — of zoolang er noodig is om koffie te drinken — blijft de groen-en-blauw-en-roode wagen staan op het erf, maar dan trekt men opnieuw uit en zoo gaat dat verder dan trekt men opnieuw uit en zoo rijden en terugkeeren, laden en lossen, de wagens vol, de koppen bruin verbrand. Staphorst hooit! ☼ In den kleinen winkel, waar wij wat sigaren inslaan, komt een vrouwtje van „Stapperst” binnen om een pakje zware pruimtabak te koopen voor „d'n baas”. Fiets en hooihark staan buiten tegen den breeden eik, die zijn schaduw over den geheelen

AAN „DEN DIEK” TE STAPHORST

der oude huizen. ☼ Voortdurend rijden ze af en aan, de groen-, blauw- en rood geschilderde wagens, waarvoor de sterke, doorvoede paarden stappen; ze ratelen in draf door het dorp en de vrouwen en het „jonkvolk” fietst achter de wagens aan, de houten harken of scherp-gepunte gavels over den schouder. ☼ In groepjes van drie, vijf — soms meer — volgen

weg werpt. ☼ We maken een praatje en hoewel het volk van Staphorst en Rouveen niet bijzonder toeschietelijk is ten opzichte van vreemdelingen, krijgen we door vriendelijke medewerking van den winkelier toch contact. ☼ Wij vragen o.a. of het niet erg warm is in 't hooiland, vooral met het oog op de dikke, donkere kleederdracht, het strak aansluitende, zilveren oorijzer, den blauwen hoofdoek, die daar nog weer overheen geknoopt is. ☼ „Och”, zegt ze, „wie bint daaran gewoon en 'k wêt niet wat waarmer is, die nijjerwetsche moede of de olde. As je je dunner kleedt, gaat 't er ook gauwer deurhen”. ☼ Maar wanneer zij nu en dan met een onwillekeurige beweging haar hand omhoog brengt en het oorijzer een weinig oplicht, zoodat er even wat koele lucht komt aan haar hoofd, begrijpen we, dat ze dit toch wel degelijk doet vanwege de warmte en ze er dus wel de gevolgen van ondervindt. ☼ Wij praten nog wat over de kleederdrachten en dit vlijtige vrouwtje, dat ook nog „nijster” (naaister) is, vertelt dat de mannendracht op Stapperst en Rouwvene wel zachtjesaan dreigt te veranderen, vooral bij 't „jongvolk”, maar dat de „vrouwlu” d'r beter aan vasthouden, al kost het dan ook een heeleboel geld. ☼ Als de meisjes zeven jaar worden, krijgen ze het zilveren oorijzer op; voordien dragen ze een soort kroezige, zwarte muts of bonnet, de „nette” zeggen ze hier in Staphorst. ☼ De naaister heeft warempel meer tijd dan wij verwacht hadden en ze vertelt ons nog, dat een „Stapperster” vrouw, die d'r „olderwetsche” kledij heelemaal tot in de puntjes in orde wil hebben, die dus een complete uitzet in 't kabinet heeft, daar voor een waarde van omstreeks duizend gulden heeft liggen. ☼ 't Bonte goed van doeken en gestreepte rokken, de oorijzers, de gouden krullen, de mutsen, de Zondagsche kleederdracht, het is allemaal duur spul, maar wanneer wij, een tikje ongeloovig, te kennen geven, dat duizend gulden toch wel een héél groot bedrag is, valt ze fel uit: „Ik vertel gien leugens. Reken bievueurbeeld maar es, det ien stel golden knopen, die alle manslu onder de kinne dragen, al tachtig gulde' köst . . . !” ☼ Doch, dan breekt ze het gesprek abrupt af, want ze heeft al te l'ang oponthoud gehad, de hooibouw wacht en er is eigenlijk heelemaal geen tijd voor een rustig praatje . . . Breeduit in haar wijde rokken, schilderachtig in haar kleurige costuum, het oorijzer vonken ketsend in het zonlicht, de hark schuin over den schouder, peddelt ze snel weg, den wagen achterop. ☼ Wij wandelen dan het dorp eens door en telkens weer genieten wij van de fraaie kleederdrachten der vrouwen en meisjes en al zien wij meermalen de boeren met rijen zilveren knopen op het mouwvest, de vrouwen winnen het aan schilderachtigheid. ☼ Dat doen ze ook 's Zondags, als ze ter kerke trekken in het mooiste gewaad, dat in de „Stapperster” kabinetten te vinden is. Dan wordt het door-deweeksche zwarte mutsje afgelegd en komt over het blinkende oorijzer de witte muts, lage schoenen met zilveren ges-

STAPHORSTER WERKKLEEDING

pen trippelen over den „Diek”, de fraaie kerkboeken gaan natuurlijk mee aan koord of ketting en het is voor iederen buitenstaander een merkwaardig schouwspel, deze landelijke kerkgang. ☼ Vreemdelingen hebben meermalen geklaagd over de onvriendelijke houding van het Staphorster volk, als men het waagde de kerkgangers te fotografeeren, en men was tevens verbaasd over hun vijandige blikken, wanneer men Zondags door de straten reed en het kerkvolk tot uitwijken dwong. ☼ Inderdaad, die houding kwam (komt) voor en het is zelfs gebeurd, dat toeristen bedreigd, foto-toestellen terzijde gerukt en voorbijjakkende auto's nageroepen werden. En vooral dat fotografeeren verafschuwde men, voornamelijk op Zondag! ☼ Men moet totaal een vreemdeling zijn in de folklore en in hetgeen er in den boezem van het landvolk leeft, om deze houding niet te verstaan. Wij zullen de laatsten zijn om de gedragingen der boeren goed te praten of toe te juichen, maar zij hebben een oorzaak, een diepen ondergrond. ☼ Evenals de bezorging der dooden is het opgaan

HET UITGAAN DER KERK TE STAPHORST

naar de kerk voor de veelal nog primitief denkende bevolking van oude tijden af een heilige zaak. Stoornissen wenscht men niet, worden van de zijde der eigen inwoners verwacht noch geduld en met leede oogen aangezien, als zij verwekt worden door buitenstaanders, die wel geheel in strijd met de „Stapperster” beginselen schijnen te leven. ☼ De weg is Zondags voor de kerkgangers! Wij zien dat bij ons op de Veluwedorpen nog precies zoo: de kerkgang is een onderdeel van het ritueel van den godsdienst en om dezelfde reden ziet men bijvoorbeeld nimmer een echten Veluwnaar, een boer van den ouden tempel, pijp of sigaar rookend naar het bedehuis gaan. En terugkerend wacht hij daarmee gewoonlijk ook, tot hij weer goed en wel thuis is. Dat schrijft de eerbied voor, de eerbied, dien hij heeft voor de heilige dingen des levens! ☼ De vreemdeling, die Staphorst 's Zondags „doet”, moge dit bedenken en hij hoede zich ervoor de voetsporen te drukken van de stadsmenschen, die er niet voor terugdeinsden brutaalweg een erf op te loopen en bij een der boerderijen over de horretjes naar binnen te gluren! En zulke nieuwsgierigen durven dan te klagen over gebrek aan beschaving en boerenmanieren, als de bewoners blijk geven volstrekt niet gediend te zijn van dusdanige belangstelling! Nog altijd is ook een boerenerf particulier terrein! (Slot volgt)

Orchideeën als Kamerplanten

DOOR E. EISENLOEFFEL

WANNEER we langs de étalage van een groot bloemenmagazijn loopen en even stilstaan om de pracht te bewonderen, zijn het vooral de orchideeën, die onze bijzondere aandacht hebben. ☼ De liefhebber, die ijverig zijn plantenverzamelingen verzorgt in vensterbanken of kasje en trotsch is op zijn zelf gekweekte begonia's, cyclamen, geraniums, de weer in bloei gekregen azalea en de palm, diedank zij de goede zorgen nog geen bruine punten aan het blad heeft en waar nog geen luisje op valt te bespeuren, zal er zeker nooit aan gedacht hebben, dat er ook orchideeën bestaan, die hij zelf met betrekkelijk geringe moeite en kosten op kan kweken en in bloei kan krijgen. ☼ Ja, heusch, die orchideeën zijn er en wanneer U met Uw andere kamerplanten goede resultaten bereikt, zult U ook zelf orchideeën kunnen kweken, zonder dat daar een speciale kas voor noodig is. Het aanschaffen van een jonge orchideeënplant is niet zooveel duurder dan het aanschaffen van een mooie Clivia of een Bromelia en U zult er des te meer plezier van beleven, omdat het iets bijzonders is. ☼ Niet alle orchideeën hebben veel warmte nodig. Er zijn drie of vier soorten, waarvan we met zekerheid weten dat ze in een kamer waar een gematigde temperatuur heerscht, die niet boven de 70 graden stijgt en waar de lucht voldoende vochtig is, zeer goed tot bloei kunnen komen en die hun ver-

zorgers(sters) ruime voldoening over hun werk zullen geven. ☼ Welke zijn nu die soorten? Met de beste zal ik beginnen en dat is de *Odontoglossum grande*, die in tegenstelling met de andere *Odontoglossums* geen bijzonder lange bloemtakken vormt, maar waarvan de takken eerder eenigszins gedrongen zijn, terwijl het aantal bloemen tusschen drie en tien varieert. De bloemen zijn, vergeleken met de andere *Odontoglossums*, groot, donkergeel gekleurd en met kastanjebruine stippen en spikkels. De lip is geel en heeft aan den onderkant eenige ringen. Dit soort is zoo voor kamercultuur geschikt, omdat het vrij droog gehouden moet worden en vooral niet te warm. Vooral in den winter, de rusttijd van de plant, moet men met gieten zeer matig zijn, zoo ongeveer van November tot April. Dan komt de groei weer en zoodra we dat bespeuren, moeten we de plant verpotten en meer water geven. Ze zal spoedig daarna in bloei komen en moet in dien tijd flink vochtig gehouden worden. ☼ De tweede soort, die ik wilde noemen, is de *Cypripedium insigne* of Venusschoentje, een orchidee die velen bekend zal zijn. Inderdaad doet de lip van de bloem aan een elegant muiltje denken. In winkels ziet men ze in vele tinten, zachtgeel, lichtgroen met witte strepen, maar de *Cypripedium insigne* is wel de meest geschikte soort voor kamercultuur. De vlag (het bovenste bloemblad) is lichtgroen, de twee zijdelingsche bloembladeren zijn lichtgroen met bruine nerven, het schoentje is geelgroen met bruin. ☼ *Coelogyne cristata* is de derde soort, die

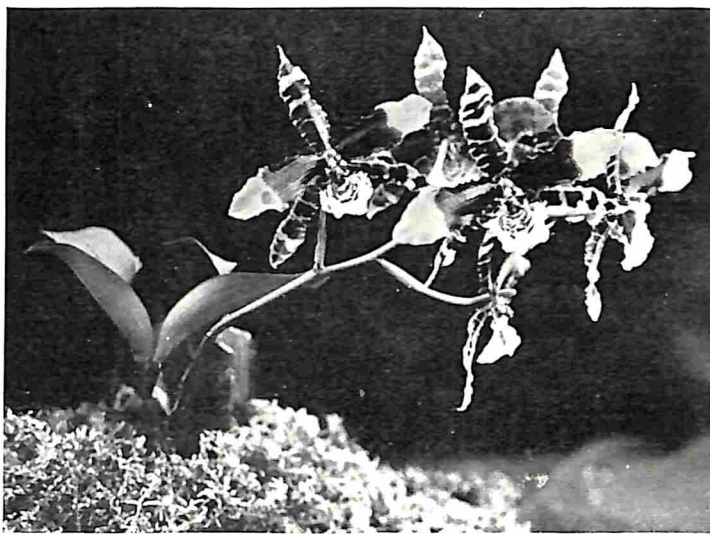

Foto Gebr. Barendsen

ODONTOGLOSSUM GRANDE

ik als kamerplant aan kan raden. Als snijbloem is deze plant niet geschikt en daarom ziet men ze haast niet, maar als bloeiende plant is ze schitterend. Ze bloeit met trossen van vier à vijf bloemen, smetteloos wit met in de lip iets geel. ☼ Met deze drie soorten kan iedere liefhebber beginnen, zonder kans op teleurstellingen. De behandeling, die ik voor de *Odontoglossum grande* reeds in hoofdzaak aangaf, is voor de beide andere genoemde soorten ook vrij eenvoudig. ☼ De orchideeën houden niet van veel zon. Het liefst staan ze voor een niet te zonnig raam, maar wel goed in het licht, tusschen andere planten in, die ze eenigszins beschermen voor directe zonnestralen. ☼ In den winter moeten ook de beide andere soorten matig gegoten worden. De grond mag niet kletsnat zijn, hetgeen heel verkeerd is, want van meer belang is de vochtigheid der lucht om de planten heen. Daar zijn orchideeën zeer gevoelig voor. Liever iets minder gieten en de lucht steeds vochtig houden door het plaatsens van bakjes water tusschen de planten, of geregeld water verdampen op de kachel of op de radiatoren van de centrale verwarming, dan veel gieten in een te droge lucht. Hoe minder water de planten behoeven te verdampen, hoe beter. ☼ In den zomer. Zooals ik reeds zei, begint dat voor de *Odonto-*

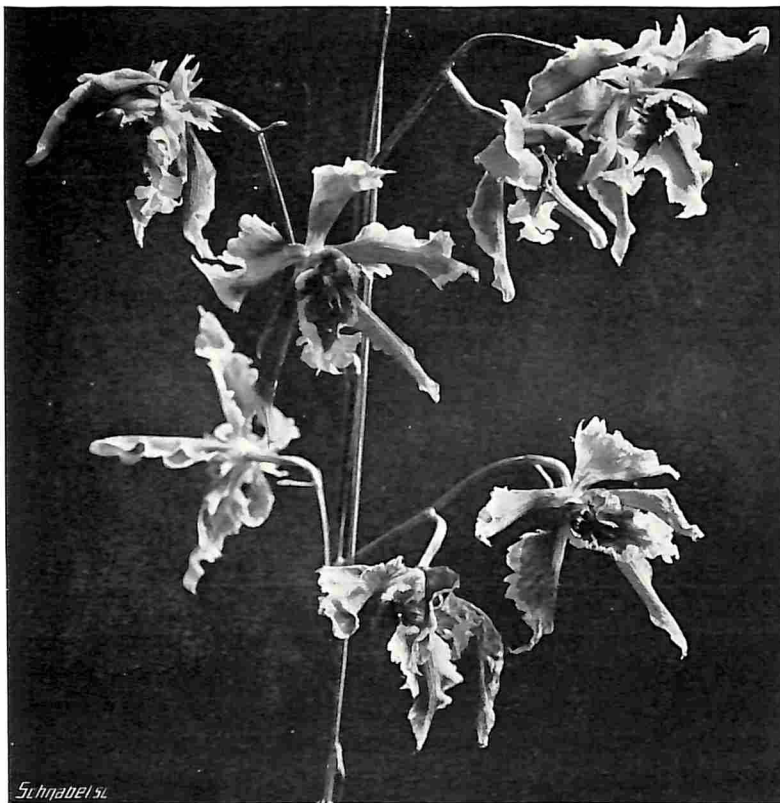
glossum al in April zoodra de groeitijd ingaat. In die periode verdient het aanbeveling de plant ook zoo af en toe wat goede kamerkunstmest te geven, waardoor we den groei en den bloei bevorderen. De andere orchideeën hebben daar weinig of geen profijt van; daarvoor is het dus niet noodig. ☼ *Cypripedium insigne* en *Coelogyne cristata* worden na den bloei verpot. Voor de drie soorten heeft U een speciaal grondmengsel noodig, dat bestaat uit gelijke deelen varenwortel, beukenwortel en veenmos, desnoods met wat bladaarde of klei vermengd. Een goede drainage komt er zeer op aan, dus een flinke laag potscherven onder in den pot. Potten en scherven worden vooraf een poos in water gelegd, zoodat ze door en door nat zijn. ☼ Bij het gieten vergat ik nog te zeggen, dat het af en toe eens flink onderdompelen van de geheele plant in lauw water bijzonder goed is. Ze zijn dan weer eens door en door nat en de potten drogen minder gemakkelijk uit. Bovendien wasschen we dan meteen het stof van de bladeren af en bespeuren we ergens luis, dan wordt die er voorzichtig met een zacht lapje of sponsje afgewasschen. ☼ Van frissche lucht houden de orchideeën ook veel, maar tocht mogen ze vooral niet hebben. De *Coelogyne cristata* is daar in den bloeitijd zeer gevoelig voor. De prachtige witte bloemen gaan dan terstond smetten. ☼ Heel ingewikkeld is het dus niet en wanneer er goed gelet wordt op de drie voornaamste factoren: de vochtigheid der lucht, de temperatuur en het licht, zal iedere plantent liefhebber wel in staat zijn met succes orchideeën in bloei te krijgen. Vooral de *Odontoglossum* kan ik voor beginners aanraden; daarna kan men langzaam opklimmen tot de meer lastige soorten. ☼ In ieder geval wensch ik den toekomstigen orchideeënkweekers in het klein veel succes toe!

DRIJFHONDEN

(Slot van bladz. 555)

MAAR „hounds” blijven „hounds” en al wat hen betreft voornaam. ☼ In het Nederlandsche sportbegrip benadert men de beteekenis van „hounds” voor den Brit door, nu de „struggle for high life” hier Jan en Alleman tot ruiter heeft gemaakt, aan golf te denken, dat, schoon in de Vereenigde Staten van Amerika opeens tot volksspel geworden, hier nog niet gedemocratiseerd is. ☼ Het geldt als een eer lid van een „hunt” te wezen en wanneer van iemand gezegd wordt „he rides well to hounds”, d.w.z., dat hij gewoonlijk vlak achter de honden aan weet te blijven, dan klinkt hem dit heerlijk

in de ooren. M.O.F., Master of Foxhounds, jagermeester van een „pack” te wezen, is en blijft ook na het aftreden de grootste eer. ☼ Het met honden jagen van eenig dier, vooral te paard, het hert of den vos en in Frankrijk ook den wolf en het wilde varken, is behalve eene opwindende en luisterrijke ook de oudste vorm van jacht en vol verrassingen, daar niemand meer dan gissen kan welken weg het vervolgde dier kiezen zal en daar het de ruiters voor de moeilijkste en gevaarlijkste hindernissen kan brengen. Terwijl het wild ten slotte nog kan ontkomen. ☼ Maar het is ook de gruwelijkste vorm van jacht en het valt te loven, dat in Groot Brittanje het rijden op sleepspoor toeneemt. Dit, wanneer het oordeelkundig wordt gelegd, geeft den jachtstoet alles wat het vluchtende dier het kan aanbieden minus zijn urenlang hopeloos vluchten en vreeselijken dood. ☼ Men meene niet, dat ik overdrijf. Talrijk zijn zij, die vaak de honden volgden, maar nooit dichtbij genoeg kwamen om de angst van vos of hert te beseffen en . . . die nooit „the kill” zagen, maar die, na het walgelijk einde te hebben bijgewoond, niet meer meerijden. ☼ Hoeveel ergeris ontlastte zich in Engeland tegen de „bloedsport” op het protest van iemand, die zijns ondanks getuige was geweest van het doodbijten van een hert, dat uitgeput en wanhopig in zee vluchtte en daar werd gegrepen. ☼ Nog onlangs schreef in het leidende Britsche hondenblad „Our Dogs”, een medewerkster misprijzend over de otterjacht. Waar-

COELOGYNE

op mannen, van die „echte” mannen, weet u, van die „kaerels”, die „flink” zijn tegenover mensch en dier, omdat zij zelf te weinig hardheid beleefden, haar hoonend antwoordden. Dit ontlokte bekentenissen van „bekeerden”, van mannen, die vroeger hadden meegejaagd, doch daarvan waren teruggekomen. Eén van hen schreef treffend. Hij had van het begin tot het einde in den grooten oorlog meegevochten. Teruggekomen noodigde men hem uit op een otterjacht. Ofschoon hij er het oude genoeg niet meer in had, nam hij het aan. Hij wilde weer meedoen in het hem vreemd geworden leven. ☼ Hij trof vele bekende gezichten aan. Daar waren de gezonde oude heeren weer, grijs en blozend. Te oud voor den oorlog, waren zij thuis gebleven en hadden hun jachtvermaak lustig voortgezet. ☼ De meute van forsche, felle honden pakte het spoor van den éenen slanken waterroover, wild en vastbesloten, zooals alleen drijf-honden dit zijn kunnen, vervolgden zij hem. Zij met zoo velen, elk sterker dan hij. Hij alléén en gehinderd door de zorg voor het nest — want de oud-strijder maakte uit zijn wijze van vluchten op,

dat hij jongen moest hebben —. Langs de kanten de geestdriftige jagers, dames en heeren. ☞ „Toen”. bekent de oud-strijder „ben ik gevluht. Ik vermocht niet den laffen moord te stuiten, zelfs niet de opgewonden menschen te overreden. Daarom ben ik naar mijn auto gerend en heb in den wagen God gebeden, dat hij den otter ter hulp mocht komen”. ☞ De primitieve mensch met zijn pas getemde roofdieren, wellicht soms met nog wilde hondachtigen, die zich tijdelijk aansloten, was te voet en ging het vervolgde dier zelf mede te lijf. De jacht was voor hem geen genoegen of ontspanning of eer, maar zijn broodwinning, om deze vegetarische uitdrukking hier te gebruiken. Hij deed het voor zijn bestaan. Zijne wapens waren primitief en deze jachtwijze vormde met val en strik de eenige mogelijkheden om het wild te bemachtigen, wanneer hij het niet in het hol of in het leger overvallen kon. ☞ Maar toen de technische beschaving steeg, werd de lange jacht een voornaam vermaak. ☞ Tal van Assyrische basreliefs toonen ons den vorstelijken jachtstoet met een klein slag mastiff, veelal achter wilde ezels. De honden vervolgen, zooals steeds het roofdier doet, de zwaksten der kudde, hetzij een door een spies of pijl der jagers getroffen volwassen dier, hetzij een veulen. ☞ Frankrijk, dat nu nog de meeste „équippages” heeft van heel de wereld, wijdde zich sterk aan dit vermaak en talloos zijn in dit land de rassen en kruisingen, onderling en met de snellere Engelsche honden. Dat wolf en wild varken

VIER HERIENHONDEN VAN DE VROEGERE „DEELERWOUDE EQUIPAGE”. KRUISINGEN VAN DEN BRITSCHE STAGHOUND MET DEN FRANSCHE CHIEN DE SAINTONGE

er tot nu toe voorkomen, leidt tot handhaving van het oud gebruik. ☞ Tegenwoordig leidt de mensch de honden alléén naar het spoor toe en er toe terug wanneer zij het verloren hebben. Is het slachtoffer tot staan gebracht, dan poogt hij het te doden vóór het levend verder verscheurd wordt. Maar tijdens de vlucht verwondt hij het niet ¹⁾. ☞ Dit was vroeger wèl het geval, zooals wij bij de Assyriërs zagen en het is ook nog in Schotland voorgekomen, zooals verhalen en afbeeldingen toonen. Het schietgeweer was toen nog verre van wat het thans is en de schutter stelde zich verborgen op met helpers met deerhonden (Schotsche windhonden voor de korte jacht) bij zich en veeleer nog bastaards daarvan. Trof hij, dan moesten de snelle en sterke honden het dier grijpen. ☞ De deerhound behoort tot de windhonden, maar is met den Ierschen wolfshond waarschijnlijk van anderen oorsprong. Hij jaagt voornamelijk op het gezicht. De drijfonden echter werken op den neus. Ook zijn er deze kenmerkende verschillen, dat de windhond sneller is dan het wild en de drijfhand het overwint door zijn grooter uithoudingsvermogen. De karakters zijn in overeenstemming met den verschillenden lichamelijken aanleg. De „hound” geeft het nooit op. Hij, minder snel, doch volhardend, is als de middelmatige mensch, die slaagt door staag te werken. Het slag, dat succès heeft in

onzen tijd van het examen als modern Proustesbed. ☞ De windhond is als zoovele begaafden onder de menschen, die vlug bevatten, maar die door nietigheden even falend, den brui er aan geven. — Hoe jammer voor ons land, dat heel ons onderwijs is ingesteld op den middelmatigen zwoe-ger en het genie geen kans meer laat! — Verliest de windhond zijn prooi even uit het oog — op de hazenjacht door het drukken van het wild of doordat het een haak slaat — dan zoekt hij niet ernstig, maar geeft het op. ☞ Dat de hounds hun vluggere prooi toch krijgen, komt waarschijnlijk eensdeels doordat het dier gewoonlijk niet sneller vlucht dan oogenblikkelijk noodig is en anderdeels omdat het schrikanjagend gebas der honden den meesten vossen er van weerhoudt reeds dadelijk listig een schuilplaats te zoeken. Reinaert laat de verscheurende bende liever achter zich, dan dat zij langs hem heentrekt en zoekt zich pas te verbergen wanneer hij moe is en veel lucht afgeeft, een lucht, waar de honden intusschen fel op zijn geworden. ☞ In Frankrijk bloeit de „vénérie” en er bestaan daar thans meer „equipages”, dan „packs” in Engeland,

terwijl Duitschland nooit veel „meutes” (welk woord in Nederland is overgenomen) heeft geteld. ☞ De tijdsomstandigheden veroorzaakten in Groot Brittanje eene sterke vermindering der packs, waarachter te paard wordt gejaagd en eene vermeerdering van die, welke men te voet volgt. ☞ In Groot Brittanje onderscheidt men thans foxhounds, har-

riers, beagles, bassets en otterhounds voor de jacht. Klimaat, terrein en inzicht of voorkeur leiden tot geringe verschillen tusschen de packs van hetzelfde ras. De staghound, een hooge, zware foxhound, is in de familie opgelost en de bloedhond werd uitsluitend speurhond. ☞ Frankrijk daarentegen telt, als gezegd, een groot aantal rassen en nog veel meer kruisingen, deels onderling, deels met Britsche honden en ook die onderling, als bijvoorbeeld de beagle-harriers. ☞ Tot de bekendste behooren die van Gascogne, Saintonge, Virelade, de Vendée, van welker twee slagen de Griffons het meest van alle rassen gebruikt worden. Verder de Griffons nivernais-vendéens en die van Cossé, Normandië en Arriège. De hond van Haut Poitou sterft uit. Die van Artois is vrijwel geheel naar de korte jacht overgegaan, evenals de verschillende slagen van bassets. ☞ Een bekende Fransche hazenjager is de elegante chien de porcelaine, terwijl de briquets kleinere vormen der groote drijfonden zijn. ☞ In twee volgende opstellen zullen de foxhound, de beagle, de (Britsche) basset en de bloedhond worden behandeld.

1) Wel in Frankrijk den wolf.